REGULACE, STANDARDY A NORMY VE VZÁJEMNÉM VZTAHU

EVA SOVJÁKOVÁ
PŘEDSEDKYNĚ TNK 122 GEOGRAFICKÁ INFORMACE/GEOMATIKA

ANOTACE PREZENTACE

1. 11. 2015, Ženeva

Mezinárodní konference „Using and referencing ISO and IEC standards to support public policy“

2. 11. 2015, centrála ISO Ženeva

Trénink účastníků konference

ČÁSTI PREZENTACE

1. TYPY PŘEDPISŮ	Jaké typy předpisů nás omezují nebo naopak chrání náš život, zdraví a peníze? Důležité a zákonem definované termíny.
2. PRODUKCE NOREM	Fáze vývoje norem. Pověřené organizace pro vydávání norem, zapojení ČR do evropské a mezinárodní spolupráce ve vytváření (technických) norem.
3. CO JE POVINNÉ, CO JE VEŘEJNÉ	Jak správně citovat normy?
4. DALŠÍ OKRUHY OTÁZEK	- TNI - Propagace jejího využití - Standardy OGC

TYPY PŘEDPISŮ

zákon č.22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky

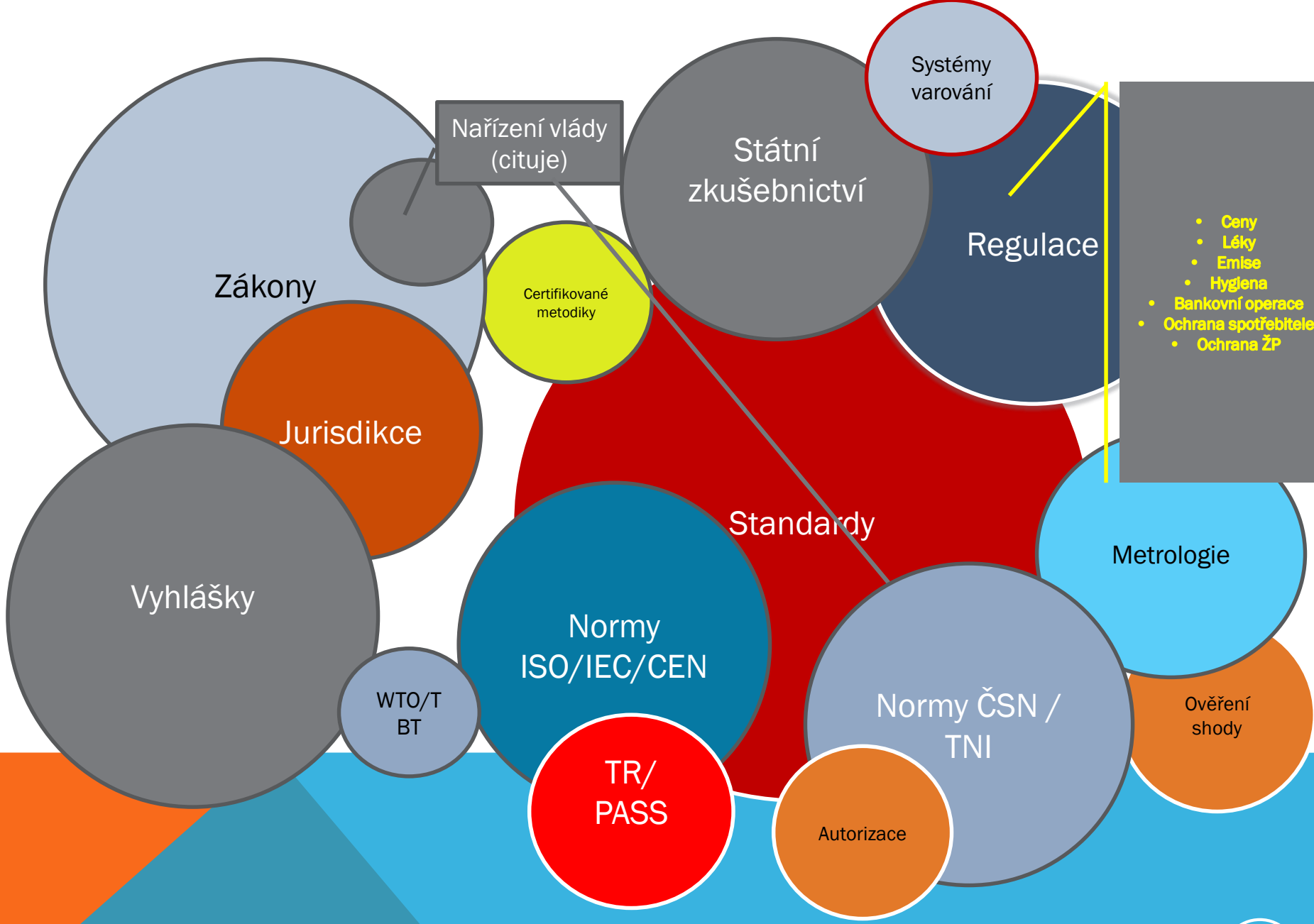

Přepracováno ze zdroje:
Using and referencing ISO and IEC standards to support public policy, ISO/IEC Switzerland, 2015

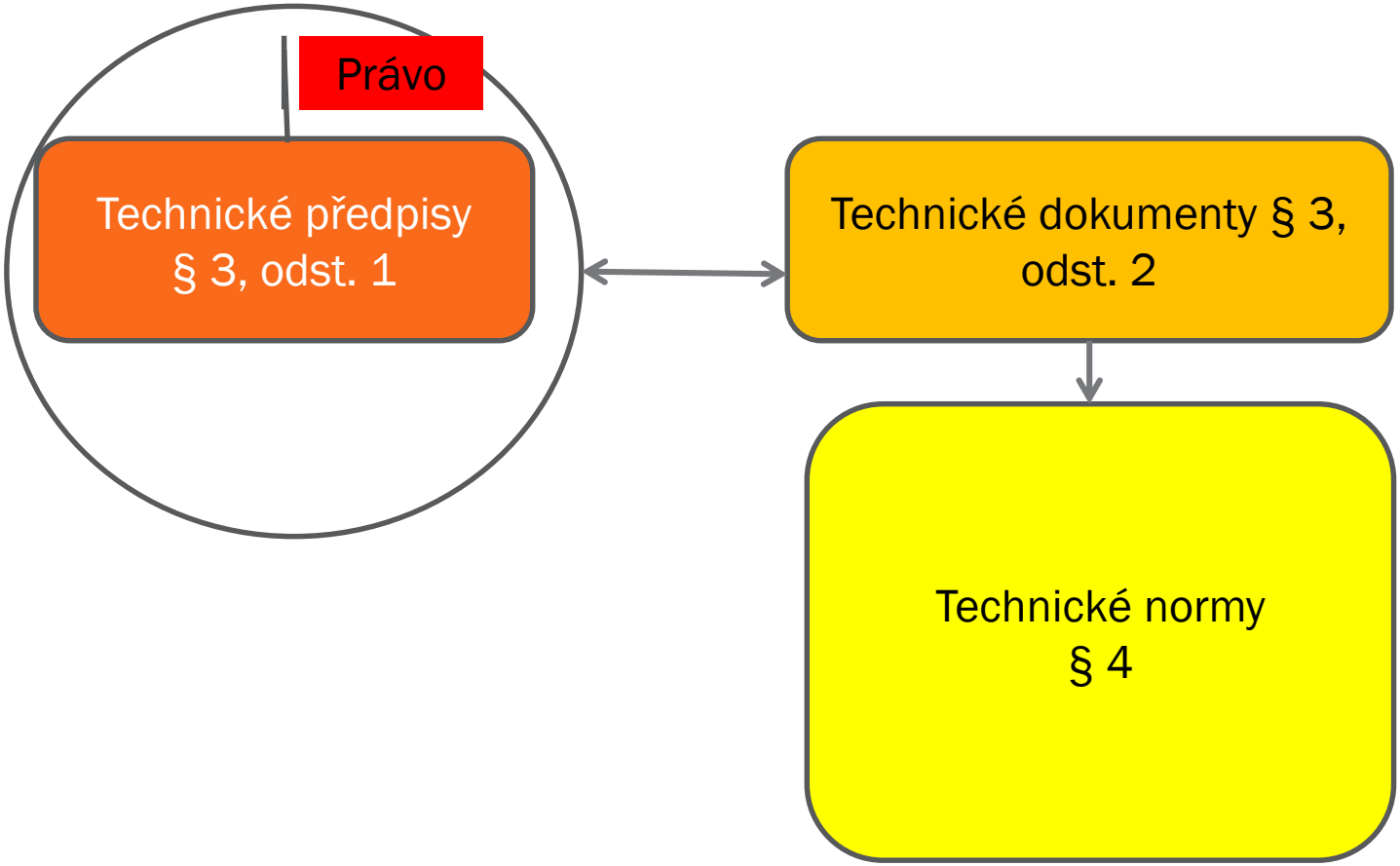

Pracovní úplné znění zákona č. 22/1997 Sb.,
o technických požadavcích na výrobky - účinné od 15. 4. 2016

Hlava II Technické předpisy a technické dokumentace

§ 3 Technické předpisy a technické dokumenty

(1) **Technickým předpisem** pro účely tohoto zákona je **právní předpis,** obsahující **technické požadavky na výrobky, popřípadě pravidla pro služby nebo upravující povinnosti při uvádění výrobku na trh**, popřípadě do provozu, při jeho používání nebo při poskytování nebo zřizování služby nebo zakazující výrobu, dovoz, prodej či používání určitého výrobku nebo používání, poskytování nebo zřizování služby.

(2) **Technickým dokumentem** se pro účely plnění informačních povinností podle § 7 cit. zákona rozumí **dokument, který obsahuje technické požadavky na výrobek**, a **není technickým předpisem** ve smyslu odstavce 1 **ani technickou normou**, a **který by mohl vytvořit technickou překážku obchodu.**

§ 4 České technické normy

(1) Česká technická norma je dokument schválený pověřenou právnickou osobou (§ 5) pro opakované nebo stálé použití, vytvořený podle tohoto zákona a označený písmenným označením ČSN, jehož vydání bylo oznámeno ve Věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (dále jen "Věstník Úřadu"). Česká technická norma není obecně závazná.

(2) Soustavu českých technických norem tvoří
a) původní české technické normy,
b) evropské či mezinárodní normy přejaté překladem a
c) evropské či mezinárodní normy přejaté v původním jazyce nebo přejaté schválením k přímému používání.

(3) Název česká technická norma a písmenné označení ČSN nesmějí být použity k označení jiných dokumentů.

(4) Česká technická norma poskytuje pro **obecné a opakované používání** pravidla, směrnice nebo charakteristiky činností nebo jejich výsledků zaměřené na dosažení optimálního stupně uspořádání ve vymezených souvislostech.

NÁRODNÍ SOUBORY NOREM

VZTAH ČR MEZINÁRODNÍ (ISO) A NA EVROPSKOU SADU (CEN)

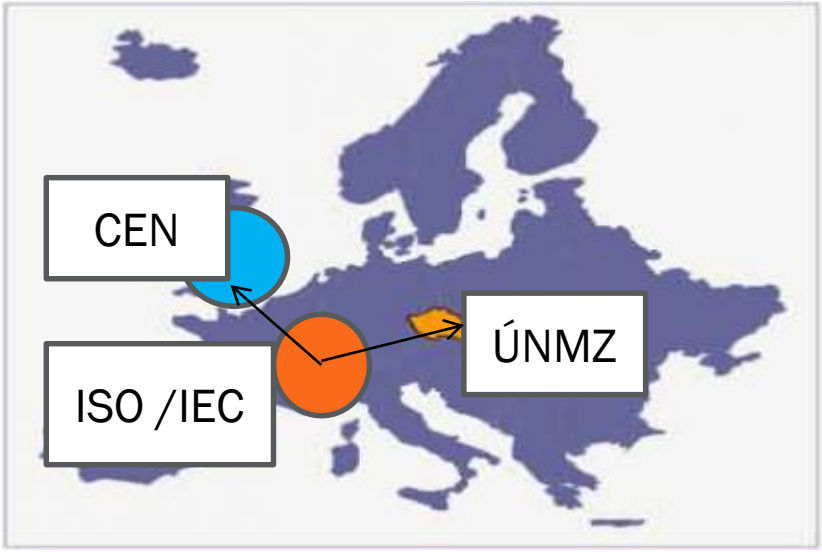

Poznámka: viz § 4, odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb., v platném znění:

Soustavu českých technických norem tvoří
a) původní české technické normy,
b) evropské či mezinárodní normy přejaté překladem a
c) evropské či mezinárodní normy přejaté v původním jazyce nebo přejaté schválením k přímému používání

§ 4a Harmonizované technické normy a určené normy

(1) Česká technická norma se stává harmonizovanou českou technickou normou, přejímá-li plně požadavky stanovené evropskou normou nebo harmonizačním dokumentem, které uznaly orgány Evropského společenství jako harmonizovanou evropskou normu, nebo evropskou normou, která byla jako harmonizovaná evropská norma stanovena v souladu s právem Evropských společenství společnou dohodou notifikovaných osob (dále jen "harmonizované evropské normy"). **Pro specifikaci technických požadavků na výrobky**, vyplývajících z nařízení vlády nebo jiného příslušného technického předpisu, může Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (dále jen "Úřad") po dohodě s ministerstvy a jinými ústředními správními úřady, jejichž působnosti se příslušná oblast týká, určit české technické normy, **další technické normy nebo technické dokumenty mezinárodních, popřípadě zahraničních organizací, nebo jiné technické dokumenty, obsahující podrobnější technické požadavky** (dále jen "určené normy").

§ 4a

(2) Úřad oznamuje ve Věstníku Úřadu harmonizované české technické normy, určené normy a jejich změny nebo zrušení. V oznámení uvede též technický předpis, k němuž se tyto normy vztahují.

Adresy pro kontrolu platnosti norem:

www.iso.org
www.cen.eu
www.unmz.cz

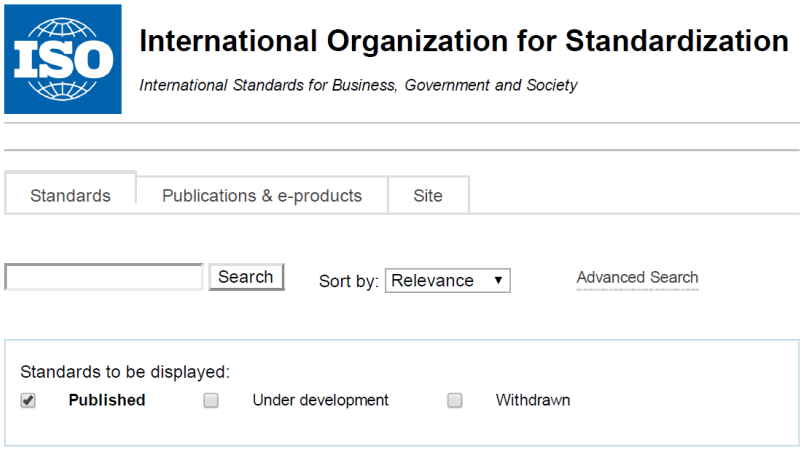

PRODUKCE ISO

PRODUKCE NOREM

PRODUKCE ISO - PŘEKLADY

Charakter dokumentu:	Překládá se do češtiny:
ISO standard	Mezinárodní norma ISO 1)
CEN standard	Evropská norma CEN
ISO/PAS – ISO publicly available specification	Veřejně dostupná specifikace ISO
ISO/TS – ISO Technical Specification	Technická specifikace ISO
ISO/TR – ISO Technical Report	Technická zpráva ISO 2)
CEN/TR – CEN Technical Report	Technická zpráva CEN 2)
IWA – International workshop agreement	Výstupy mezinárodní spolupráce vydané ISO

Poznámky:
1) viz zákon č. 22/1997 Sb., v platném znění
2) viz str. 25 této prezentace

FÁZE VÝVOJE MEZINÁRODNÍ NORMY

Vývoj mezinárodní normy ISO
1. Návrhová fáze 1)
2. Přípravná fáze
3. Fáze dozrávání návrhu
4. DIS verze
5. FDIS verze, schvalování normy
6. Vydání mezinárodní normy (+ převzetí jako evropské a národní normy)

Pozn.1) Může to být zpracovaný PAS nebo TS

1. NÁVRHOVÁ FÁZE

Zástupci průmyslu, potřebují standardizovat požadavky na výrobek, podají návrh sekretariátu ISO, návrh je přiřazen technické komisi, která nejlépe odpovídá řešené problematice. Mají zájem, aby vznikající dokument nebyl překážkou volného obchodu.

Aby řešení bylo zahájeno (aby byly uvolněny finanční prostředky) musí souhlasit prostá většina P - členů, to jsou spolu zúčastněné národní normalizační organizace. S aktivní účastí na řešení musí souhlasit nejméně 5 těchto národních organizací pro normalizaci.

Nejméně 5 národních organizací se zaváže financovat práci svých expertů, svolávat jednání po dobu vývoje dokumentu, platit cestovní výlohy.

2. PŘÍPRAVNÁ FÁZE

Je založen projektový tým, který si zvolí předsedu

Zpracovává se pracovní verze a tzv. nástin řešení

Vždy je pracovní skupina pověřena sestavit nejlepší možný návrh

Návrh je předán rodičovské technické komisi (TC)

3. DOZRÁVÁNÍ NÁVRHU

Dokument ve fázi dozrávání návrhu je označován jako verze CD.

K návrhu se vyjadřují všichni členové technické komise (TC 211).

Členové TC návrh pečlivě čtou a v této fázi je zapotřebí uplatnit skutečně všechny odborné připomínky.

4. DIS VERZE

Tato fáze trvá 5 měsíců.

Centrála ISO nechá DIS verzi dokumentu posoudit všemi P-členy ISO, kteří mohou zpracovat připomínky a mají hlasovací právo. Výsledky hlasování jsou opět rozeslány všem členům.

Dokument může přejít do další fáze pouze tehdy, pokud jsou mu příznivě nakloněny 2/3 P - členů v rámci TC a přitom nesmí získat více než ¼ negativních hlasů při hlasování, jinak se vrací k dopracování.

Během tohoto času dostává dokument podobu porovnatelnou s ostatními ISO normami.

5. SCHVALOVÁNÍ DOKUMENTU, FDIS VERZE

Ústřední sekretariát ISO, po úspěšném dokončení vývoje fáze DIS verze oběžníkem, předá výslednou normu všem členům IS a žádá o závěrečné hlasování.

V této chvíli již nejsou zohledňovány žádné další technické připomínky a čeká se na vyjádření členů ISO. Pro schválení dokumentu je zapotřebí 2/3 většina kladných vyjádření a ne více než ¼ zamítavých hlasů.

Teoreticky může být tato fáze FDIS přeskočena a dokument vyhovující všem podmínkám na formální úpravu přejde do závěrečné fáze.

Vydáním je tento technický dokument považován za normu.

6. VYDÁNÍ MEZINÁRODNÍ NORMY

Pouze redakční úpravy mohou zasáhnout do změny dokumentu a dokument je vydán jako mezinárodní norma ISO, z prvního stádia návrhu má již svůj kód a název. Vzniká normativní dokument – norma.

Existuje časový problém, než se dosáhne tohoto celkového konsensu. Celý proces může trvat až 5 let. Pokud se tento časový úsek nestihne splnit, celý proces začne úplně znova a (možná) s jiným týmem.

Pokud je norma vydána, může být převzata regionální normalizační organizací pro Evropu a vzniká evropská norma označená EN. Harmonizované evropské normy musí být do 6 měsíců zavedeny do souboru národních norem, v ČR jsou označeny písmenným kódem ČSN.

GLOBÁLNÍ POHLED

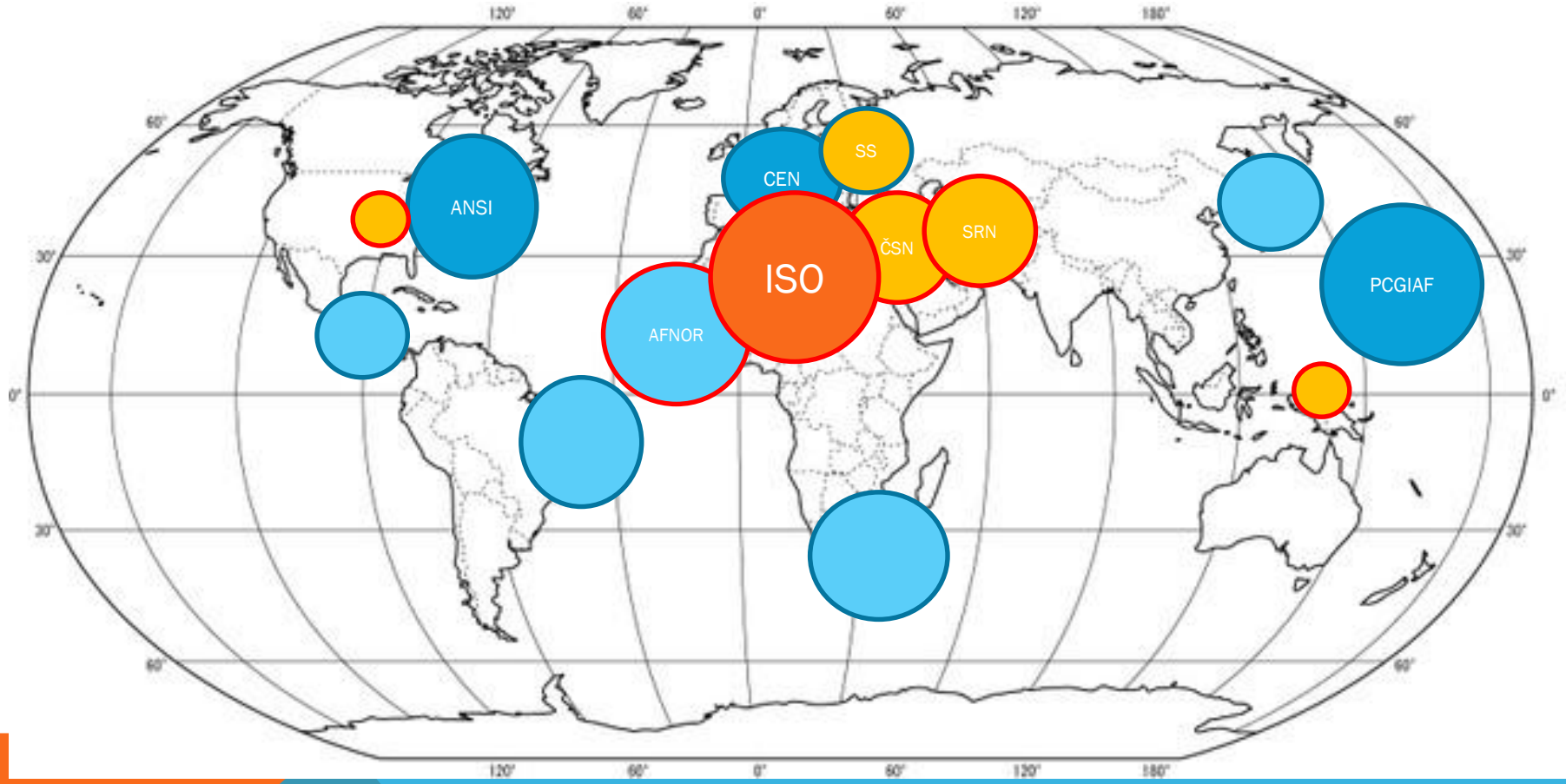

Státy v Evropě – označení souboru národních technických norem NF, BS, DIN, SS, ÖNORM, SRN
Skládání kódů norem: ČSN / ČSN EN / ČSN EN ISO,
Mimo Evropu: ANSI, CRF, NOM/NMX/NFR, JIST
~~Regionální vydavatelství: ANSI – USA, CEN pro státy v Evropě, PCGIAF – Stálý výbor pro geografickou informaci v Asii a Pacifiku~~
~~Regionální jazyková centra normalizace: př. AFNOR – regionální vydávání norem pro frankofonní země~~

PŘEJÍMÁNÍ ISO/IEC NOREM

ISO 14971 *Medical Devices*

- adoptována v ANSI/AAMI/ISO 14971 (v USA)
- adoptována v EN ISO 14971 (v EU)
- adoptována JIST T 14971 (v Japonsku)
- adoptována ČSN EN ISO 14971 (9....) (v ČR)

IEC 60601-1, *Medical electrical equipment*

- adoptována EN 60601-1 (v Evropě)
- adaptována KS C ISC 60601-1 B (v Koreji)
- adoptována ГОСТ МЭК 60601-1 (v Rusku)
- adoptována ANSI/AAMI 60601-1 (v USA)

Přepracováno ze zdroje [3]: Using and referencing ISO and IEC standards to support public policy, ISO/IEC Switzerland, 2015

VÝJIMKA Z PRAVIDLA PŘEJÍMÁNÍ NOREM

ČESKÁ TECHNICKÁ NORMA

ICS 35.240.70
2003

Duben

Geografická informace - Funkční normy

ČSN 97 9839

eqv ISO/TR

19120:2001

Geographic information - Functional standards

Information géographique - Normes fonctionnelles

Tato norma obsahuje ekvivalentní znění technické zprávy ISO/TR 19120:2001.
This standard contains equivalent version of the ISO Technical Report ISO/TR 19120:2001.

Červeně: 1) Dokument patří do třídy mezinárodních norem ISO
2) Je to technická zpráva, není adoptována do CEN

Modře: 1) Není adoptován do třídy evropských norem ISO
2) Na národní úrovni je zpracován jako technická norma, není možné vyhledávat pomocí ISI 19120

CO JE POVINNÉ, CO JE VEŘEJNÉ?

JAK A KDY CITOVAT?

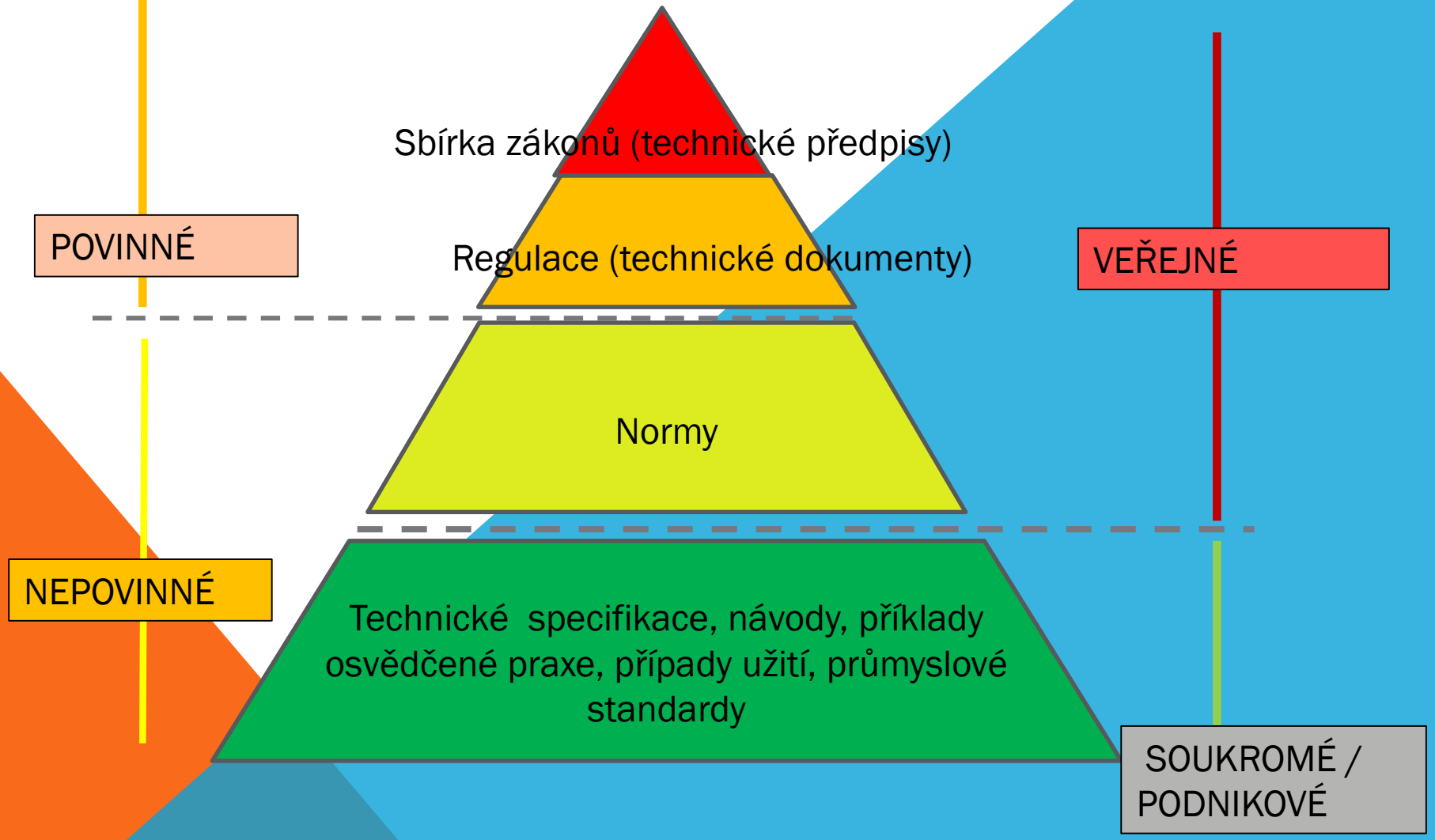

Přeloženo a zpracováno ze zdroje [3]: Using and referencing ISO and IEC standards to support public policy, ISO/IEC Switzerland, 2015

IMPLEMENTACE PŘEDPISŮ A NOREM

Technické předpisy/Regulace – Povinná implementace

Normy – Dobrovolná pravidla (vyjadřující souhlas trhu)

Příklady osvědčené praxe - Specifikace, zavedené omezenou skupinou odborných pracovišť (konsorcia, fóra,...)

Využit zdroj [2]: Using and referencing ISO and IEC standards to support public policy, ISO/IEC Switzerland, 2015

CITACE NOREM

Příklad 1: ČSN EN ISO 19115-1:2014 (979834) Geografická informace –
Metadata- Část 1:Základy

citace: ČSN EN ISO 19115-1:2014

Příklad 2: ČSN ISO 19119:2005 (97 9838) Geografická informace - Služby

citace: ČSN ISO 19119:2005

ISO/IEC 13211-1 Information technology-Programming languages-Prolog-Part1: General core

citace: ISO/IEC 13211-1

Lze uvádět kapitoly, články, čísla tabulek, obrázků, Přílohy

UKÁZKA CHYBNÉ CITACE V PRÁVNÍM PŘEDPISU

Vyhláška č. 236/2002 Sb.

§ 4
..... vymezí pro průtoky, odpovídající příslušné technické normě,3)

§ 7 (3) Vodoprávní úřad může z důvodů srozumitelnosti pro veřejnost při plnění povinností podle zvláštního právního předpisu[7)] doplnit vymezení stanoveného záplavového území pomocí geografických identifikátorů obecně známých objektů.[8)]

Poznámky:

3) ČSN 75 14 00 Hydrologické údaje povrchových vod

8) ČSN P ENV 12 661 Geografická informace - Vyjádření prostorových referencí - Geografické identifikátory.

Aktualizace vyhlášky: 2016
ČSN 75 14 00, revize 2010, rozšíření názvu
ČSN P ENV 12 661 zrušena 2003, nyní ČSN EN ISO 19112, název stejný

Rychlé hledání na www.unmz.cz:
http://seznamcsn.unmz.cz/rychle.aspx

Vyhledané produkty

Vyhovuje 1 produktů	Verze pro tisk
Aktuální strana 1 z 1	Export do CSV

ČSN EN ISO 19146 — **Geografická informace - Mezidoménové slovníky**

Kat. čís.: 87930

Geographic information - Cross-domain vocabularies (ISO 19146:2010)
Třídicí znak: 979846**Vydána:** 4.2011
Způsob převzetí: vyhlášením**PDF:** Plnotextové**Velikost:** 1086 kB
Údaje k tisku
Náhled

V náhledu je historie vydání a převzetí mezi vydavateli

DALŠÍ OKRUHY OTÁZEK

TNI- PROPAGACE JEJÍHO VYUŽITÍ

TECHNICKÁ NORMALIZAČNÍ INFORMACE - TNI

….dokument, který obsahuje:
– technické údaje, které ještě nemají předpoklad zpracování na úrovni normy (kde však z různých důvodů existuje perspektivní, nikoliv okamžitá možnost vydání normy, nebo jsou do něj převzaty některé osvědčené údaje ze zrušených ČSN, jejichž zachování a využití (po případné aktualizaci) je účelné; dokument se označuje TNI;
– evropské a mezinárodní dokumenty (např. technická zpráva, pokyn ISO/IEC, PAS, CWA), které nelze vydat jako ČSN, vzhledem k jejich informativnímu charakteru; dokumenty se označují zkratkou TNI doplněnou označením a kódem přejímaného dokumentu

POZNÁMKA: TNI je dokument informativního charakteru, a proto není přípustné, aby rušil dokument normativního charakteru (ČSN).

DALŠÍ OKRUHY OTÁZEK

STANDARDY OGC

STANDARDY - OGC

SMLUVNÍ ORGANIZACE ISO TC 211	Působnost
DGIWG - EuroGeographics	Organizace se zájmy v Evropě
GSDI - Global Spatial Data Infrastructure	Celosvětová organizace (univerzity)
FIG - International Federation of Surveyors	Oborová, celosvětová
IHO - International Hydrographic Organization	Organizace na vládní úrovni států
IAG - International Association of Geodesy, autonomní část IUGG	Organizace na vládní úrovni, podporuje vývoj souřadnicových systémů (CRS)
ICA - International Cartographic Association	Organizace na vládní úrovni států, zapojeno 100 národních organizací, institucionální členství, kartografické společnosti
JRC - European Commision Join Research Centre	ředitelství EK, standardy, regulace ISPIRE
OGC - Open Geospatial Consortium, Incorporated	podporuje interoperabilitu, web služby
OMG - Object Management Group	Od roku 1989, průmyslové standardy
UNECE United Nation Economical Commision for Europe, Statistical Division	Od roku 1958, statistika, dobrá praxe veřejné správy
WMO - World Meteorological Organization, GA	Organizace na vládní úrovni států

5 STRATEGICKÝCH PARTNERŮ OGC

(Lockheed Martin) – Space Systems USA

NASA – vládní úroveň/ civilní

National Geospatial Intelligence Agency

Northrop Grumann

United States Geological Surveys (USGS)

Roční poplatek každého strategického partnera 250 000 $

16 VÝZNAMNÝCH PARTNERŮ

ERDAS	GIS produkty / služby
PCI Geomatics Inc.	GIS produkty / služby
Bentleys	GIS produkty / služby
EADS Astrium (Europe)	Družicové snímky / služby
Esri (USA)	GIS produkty / služby
Fenf Chia University (Taiwan)	výuka
Google (USA)	Informační technologie
Intergraph Corporation (USA)	GIS produkty / služby
Oracle USA	Informační technologie

Roční poplatek: 55 000 $ významní partneři
11 000 $ techničtí partneři
4000-500 $ jednotlivci (university)
200 $ obce

ROZLOŽENÍ ČLENSTVÍ V OGC PODLE GEO-PŘÍSLUŠNOSTI

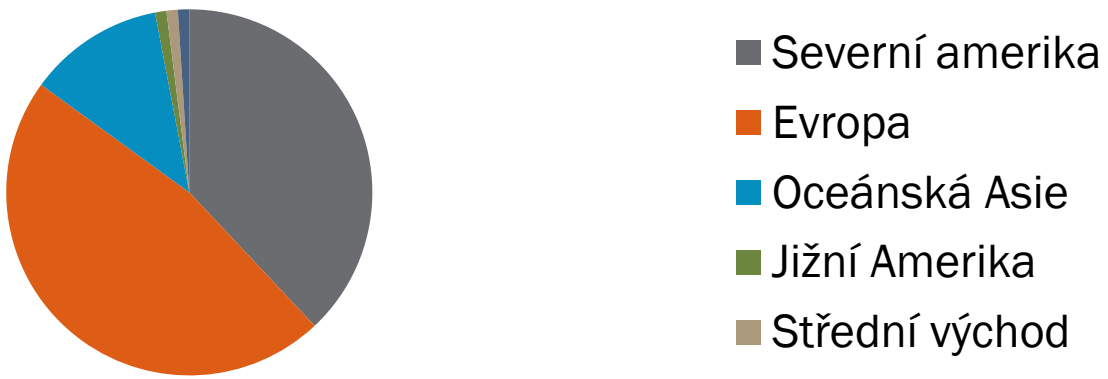

- OGC a ISO/TC 211 byly založeny ve stejném čase (přibližně 1990)
- Od roku 1998 má OGC právo vydávat ISO standardy pod svou hlavičkou, a to jako OGC standard
- ISO TC 211 naopak může adoptovat OGC standard a vydat ho jako normu.
- Oba proudy běží současně, obě organizace mohou vydat standard nebo normu ke stejnému tématu, jedna z nich bude posléze zavržena.
- Rozdílné procedury hlasování

DĚKUJI ZA POZORNOST

RNDr. Eva Sovjáková
esovjakova@gmail.com

Bibliografie:

[1] KRESSE, W. , DANKO,D.M.: Handbook of Geographic Information. Berlin-Heidelberg Springer-Verlag,2012, ISBN-13:978-3-540-72680-7.

[2] Using and referencing ISO and IEC standards to support public policy, ISO Central Secretariat, Switzerland, ISBN 978-92-67-10633-5

[3] Mennecier, P: Importance of international Standards for the food sector, Conference IEC&ISO International Standards and Policy, 02 November 2015, Geneva, Switzerland https://custom.cvent.com/75758B67B35D44E6974ED7484AAEE53B/files/962dbee96df94ce39c47ff42258a6e3e.pdf (přístupné naposledy 28.04.2016)